

KAMURAN SEZER

FUTUREORG ENSTİTÜSÜ BAŞKANI

Gelecek nesillerin uyumu isteniyorsa uyum anne babalarda başlamalı

Eğer anne-babalar Almanya'daki hayatından mutlu değilse ve Almanca bilmiyorsa, Almanya'ya geldiklerinden pişmanlık duyuyorsa, bu çocuklara da yansıyor ve onların Almanya'ya karşı tutumunu etkiliyor. Ben buradan şunu çıkarıyorum: Eğer sonraki nesillerin uyumu isteniyorsa uyum anne babalarda başlamalı.

İSMAİL KUL DORTMUND

RÖPORTAJ

Almanya'da uyum ile ilgili yazılıp çizilenlerde ve konuşmalarda haklı olarak örnek kişilerin önemine sık sık vurgu yapılır. Zira bir topluluktan örnek bir kişinin çıkması nelerin olabileceğini gösterir. Bu kişiler geniş kitlelere hem örnek, hem de motivasyon kaynağı olur. Ne güzel ki, Almanya'daki Türk toplumu içinden de böyle örnek kişiler çıkıyor. Bunlardan biri de Kamuran Sezer. Şimdi merkezli Dortmund'da bulunan Futureorg Enstitüsü'nün başında bulunan Kamuran Sezer Türk akademisyenler ile yaptıkları bir araştırma (TUASD-Studie) ile hem kendi, hem de enstitüsünün adını kamuoyuna ve geniş kitlelere duyurdu. Türk akademisyenlerin yüzde 35'inin Türkiye'ye dönmeyi düşündüğünü ortaya çıkaran Kamuran Sezer, bunun bu insanların Almanya'yı vatan olarak görememesinden, ayrıca iş piyasasında Almanlar ile eşit muamele görmemesinden kaynaklandığını tespit etti. Peki kamuoyuna yansıyan bu bilgiler dışında araştırmada başka hangi sonuçlar ortaya çıktı? Kurduğu enstitü gibi kendisi de genç biri olan Kamuran Sezer kimdir? Genç bir akademisyen olarak kendi araştırmasında kendini buldu mu? Bu ve benzer soruları sormak için Kamuran Sezer ile görüştük.

Kamuran bey, önce sizi tanıyalım.

1978 Kütahya doğumluyum. Benim nesilde çok az kişi Türkiye'de doğdu. Biraz da onunla gurur duyuyordum. Üç yaşında annemle beraber göç ettik. Babam 1970 senesinde gelmiş, Gediz Depremi'nden sonra.

Eğitim yıllarınız başarılı geçmiş olmalı.

Evet, liseyi (Abitür) başarılı bir şekilde bitirdim. Not ortalamam 1,8 idi. Böyle olunca burs için çeşitli vakıflara önerildim.

Peki burs aldınız mı?

Hayır. Bunun hikayesi de ilginç. Mülakatlar da Türkiye'de demokrasi, PKK gibi konular açıldı. Orada benden belli cevaplar bekliyorlardı. O cevabı da vermedim.

Neydi sorularınız?

Mesela şöyle bir soru soruldu: Kürt sorununa nasıl yaklaşıyorsunuz? Türk devleti PKK'ya mı, yoksa Kürt halkına karşı mı savaşıyor? 'Türkiye Kürtlere karşı savaşıyor' diyorsanız kazanıyorsunuz, 'PKK'ya karşı savaşıyor' diyorsanız kaybediyorsunuz.

Bu sadece sizde mi böyleydi, yoksa bütün Alman vakıfları konuya böyle mi yaklaşıyor?

Sarıyorum hepki böyle. Değişik vakıflarla görüşmelerden sonra daha önce bu mülakatlardan geçmiş olan arkadaşlar beni bir kenara çekti ve, "Duy-

duk, bazı vakıflara başvurmuşsun, böyle böyle sorular gelecek, bunları şöyle cevap verirken kazanırsın, böyle cevap verirken kaybedersin. Karar senin. Almanların istediği cevapları da verebilirsin, prensiplerine sadık da kalabilirsin. O zaman bursu alamazsın" dediler. Bunlar Türk kökenli burayitelilerdi. O zaman dört kişi vardı.

Bu dört kişi nasıl cevap verdi?

Bunlardan ikisi parayı almak için istenen cevabı verdi, diğeri ikisi vermedi. Sonunda gerçekten de söylendiği gibi istenen cevabı veriler bursu kazandı, öbürleri kazanamadı.

Sonra bu işten vazgeçtiniz..

Evet. Çünkü size vicdan sorusu soruyorlar. Vakıflar bir taraftan Türk öğrenciler için kontenjan hazırlıyor, diğer taraftan böyle davranıyor. Ayrılan kontenjanlar çoğu zaman boş kalıyor, kullanılmıyor.

PKK ve Kürt konusu dışında başka ne gibi sorular soruluyordu..?

İnsan hakları, Türk iç politikası.. Bana Kürt meselesi sorulunca bunu yadırgamış ve itiraz etmiştim. Demiştim ki: "Ben burada doğmadım, ama burada büyüdüm. Türk kökenli Alman vatandaşım. Siz bana neden hep bu soruları soruyorsunuz. Bana neden Alman siyaseti hakkında sormuyorsunuz."

Sonra..

2005'te üniversiteyi bitirdim. Birkaç dilekçe yazdım. Onlardan ret geldi. Halbuki notlarım iyiydi, referanslarım vardı, güzel staj diplo-malarım vardı. Bu retlerden sonra biraz moralim bozuldu tabii. Diğer Alman arkadaşlarım sağdan soldan beni soladılar diye bildirim. O dönemlerde OECD araştırmasına rastladım. Buna göre göçmen kökenli akademisyenlerin dört kat daha fazla başvuruda bulunması gerekiyordu. Alman arkadaşlarıma, "İş bulana kadar sen kaç dilekçe yazdın" diye sordum. Aldığım cevaplara göre 50 ile 150 arasında dilekçe yazıyorlardı. O zaman benim 300 ile 600 arasında iş başvurusunda bulunmam gerekiyordu. Sonra araştırma merkezini kurma fikrini gerçekleştirdim.

Sarıyorum ilk araştırmalarınızdan biri bu Türk akademisyenler ile ilgili araştırmaydı. Yankıları nasıldı?

Çok güzeldi. Bir gazetecinin ilgisi çekti. Arkasından ilgi patlaması oldu adeta.

Araştırmanızın basına yansıyan sonuçları belli. Peki bunların dışında sonuçlar elde ettiniz mi?

Evet. Mesela anne-babalar konusu, bunların uyum-daki önemi. Bizim araştırmamızda bu ortaya çıktı.

Eğer anne-babalar Almanya'daki hayatından mutlu değilse ve Almanca bilmiyorsa, Almanya'ya geldiklerinden pişmanlık duyuyorsa, bu çocuklara da yansıyor ve onların Almanya'ya karşı tutumunu etkiliyor. Türkiye'ye gitmeye en yakın olanlar bu insanlar. Ben buradan şunu çıkarıyorum: Eğer sonraki nesillerin uyumu isteniyorsa uyum anne babalarda başlamalı. Siyaset bu noktada olaya müdahale etmeli.

Bu noktada siyaset ne yapabilir?

Mesela çifte vatandaşlık meselesi var. Ben çifte vatandaşlığa karşıyım. Almanya'da doğan her çocuğa hemen Alman vatandaşlığı verilmeli. Ama ben de bu opsiyon modeli meseleye yanlış yerden başladım. Çifte vatandaşlık anne babalar için olmalı, çocuklar için değil. Bu opsiyon modeli ise bunun tersini yaptı. Çünkü anne-babalar, birinci nesil Türk vatandaşlığını bırakmayacaktır, bırakmayınca da Alman vatandaşı olmayacaktır. Bunlar Alman vatandaşı olmayınca da çocuklarını da bu yönde etkileyeceklerdir. Ama onlara çifte vatandaşlık hakkı tanırsa bu bir tür tanıma anlamına gelir. Biz araştırmamızda ayrıca annelerin çok önemli bir rol oynadığını gördük.

Ne gibi..?

Bizim araştırmamıza göre babaların eğitim düzeyi çocukların daha sonraki eğitim hayatı için önemli. Annelerde bu yok. Yani annelerin eğitim düzeyi çok önemli değil. Ama annelerin Türkiye'den şehirden mi, yoksa kırsal kesimden mi geldiği önemli. Türkiye'den şehir ortamından gelen anneler burada çocuklarına çok

daha fazla yardımcı olabilirler. Ancak bu annelere de, yaşları ne olursa olsun kurslar ile yardımcı olunabilir. Bu bağlamda NRW'deki Türk Veliler Federasyonu'nu anımsatıyorum. Onlar yıllardan beri veliler akademisi düzenliyorlar ve orada velilere gerekli bilgileri veriyorlar. Bunun testi de oluyor.

Başka ne gibi sonuçlar ortaya çıkardınız?

Göçmen kökenli akademisyenlerin büyük çoğunluğu büyük şirketlerde çalışıyor. Küçük ve orta ölçekli şirketlerde az Türk kökenli akademisyenler çalışıyorlar. Bunun açıklaması ile ilgili şöyle bir tahminim var. Büyük şirketler uluslararası alanda iş yapmak durumunda. Bu şirketler için çok-kültürlülük bir avantaj.

Peki, göçmen kökenli akademisyenler dezavantajlarını nasıl giderebilir?

Bir Alman işadama bana başvurularında yardımcı olmuş ve şöyle demişti. Bana iş başvurumu tersine çevirmemi tavsiye etmişti. Yani, "bütün kişisel

bilgileri sonunda yaz, becerilerini ve stajlarını, meslek tecrübelerini ise başa çek" demişti.

Neden?

Şöyle demişti: "Eğer bir Alman çevresinden Türkleri tanımsaydı Türkleri medyadan tanıyacaktı. Ancak medyada Türklerin imajı çok iyi değil. Bu durumda başvuruda senin ismini gördüncelikle hemen olumsuz düşünecektir. Şimdi ismini değiştiremeyiz, ama becerilerini, bilgini öne çıkarırsan daha iyi olur. Eğer becerilerin onu ikna ederse şansın artar" dedi. Bu benim için iyi bir tavsiye idi. Bunu yaptıktan sonra iş başvurularına geri dönüş önemli ölçüde artmıştı. Ancak bu ayrımcılık değil. Bir işadama pratik düşünür, en iyi elemanı almak ister. Eğer bu iş adamı Türkleri medyadan tanıyorsa, iş için başvuran Türk onun için problem olabilecek bir potansiyeldir, risktir. Bu açıdan Alman hükümetinin "çeşitlilik şansıdır kampanyası" ni çok olumlu buluyorum. Bu kampanyaya daha büyük ölçüde Alman orta ölçekli işletmeler kesimine yönelik olmalı.

Araştırmamızda Almanya'daki Türklerin Almanya'nın uyum politikasını inandırıcı bulmadığını ortaya çıkardınız. Size göre durum nedir?

Almanya'da uyum tartışmaları eksiklik odaklı. Tabii ki eksiklikleri de görmek lazım. Ama Almanya'daki araştırmaların kamuoyuna duyurulmasında hatalar yapıyor. Göçmenlerin eksikliklerini nasıl giderir de onlardan yararlanılır yerine göçmenlerin eksiklikleri var, masraf oluyor deniyor. Bu yanlış. Bir düşünün, 2020'de Almanya'da ciddi manada uzman eleman açığı ortaya çıkacak. Bu bir tsunami gibi Almanya'ya gelecek. Bu büyük bir sorun olacak.

Aynı zamanda emeklilik sorunu da var. 1960'lı yıllarda doğum oranlarının yüksek olduğu dönemlerin nesli 10 sene sonra yavaş yavaş emekliliğe ayrılmaya başlayacak.

Evet. Arkadan, bu boşluğu dolduracak nesil gelmiyor.

Almanya uyum politikasının önemini anladı mı söze?

Anladı. Almanya bugüne kadar gözü kapalı duvara doğru toslamak üzere ilerliyordu. Almanya hala duvara doğru ilerliyor, ama şimdi en azından gözlerini açmış durumda. Özellikle CDU'nun üst düzey politikacıları, ki bunların arasında Merkel'i, Böhmer'i, Kufen'i tabii ki Armin Laschet'i sayıyorum, problemi gördüler.

Sizce en iyi uyum politikası hangi partilerde?

Eğer ideal bir ülke tarif edilecek olsa ben bunu CDU ve Yeşiller koalisyonunda görürüm, zira en yenilikçi güçler bu iki partide. Birkaç yıl önce SPD/Yeşiller derdim ama şimdi CDU bu alanda iyice profil kazandı. Evet Almanya göçmenler ile mesela 10-20 sene sonra nasıl yaşamak istiyor, bu konuda bir vizyon geliştirmeye çok yararlı olur diye düşünüyorum.

KAMURAN SEZER